

УДК 37.032:371.322:355.23:351.746.1

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМАНДИРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Мірошніченко А.А.

Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

Стаття присвячена характеристиці та обґрунтуванню методики формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін. Запропонована методика базується на сучасних психолого-педагогічних теоріях: теорії професійного становлення особистості в системі вищої освіти, соціально-педагогічних положеннях щодо ролі соціального середовища в розвитку особистості, теоретико-методологічній концепції педагогічної освіти, теорії проблемного навчання, оптимізації процесу навчання, системної організації навчання). За результатами аналізу наукових праць з проблеми та проведеного дослідження встановлено, що до загальновійськових навчальних дисциплін, які мають значний вплив на формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників, належать «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування» та «Стройова підготовка». Пропонована методика отримала назву «Школа молодого командира». Автором виділено такі напрями формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін: виховний (формування фахових командирських компетентностей за мотиваційно-пізнавальним критерієм); навчальний (формування фахових командирських компетентностей за когнітивним критерієм); діагностичний (формування фахових командирських компетентностей за діяльнісно-поведінковим критерієм). Запропонована методика передбачає використання різноманітних форм, методів та прийомів навчання. Основою методики є суб'єкт-суб'єктна форма взаємовідносин усіх учасників освітнього процесу, що передбачає мотивовану діяльність курсанта як суб'єкта формування лідерських, організаторських та комунікативних фахових командирських компетентностей.

Ключові слова: методика, методи навчання, форми навчання, прийоми навчання, майбутні офіцери-прикордонники, фахові командирські компетентності.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Якість вищої військової освіти, перш за все, пов'язується із здобуттям певних фахових компетентностей, що надають змогу майбутньому офіцерові оптимально використовувати накопичений під час навчання капітал у реальних умовах оперативно-службової діяльності. У процесі вивчення загальновійськових дисциплін курсант Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (далі – НАДПСУ) включається в систему соціальних відносин, оперативно-службової діяльності, результати якої залежать від здатності реалізовувати командирські функції на первинних посадах. Тому для майбутнього офіцера-прикордонника однією із складових такого капіталу є формування фахових командирських компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Різні аспекти проблеми формування фахових командирських компетентностей знайшли своє відображення у працях В. Веретільника, Р. Мішенюка, Ю. Сердюка, О. Торічного, А. Машталера, Р. Мішенюка та ін. Психологічні аспекти проблеми висвітлюють у своїх працях вчені О. Волобуєва, Ю. Ковальчук, Є. Потапчук, О. Сафін. Для нашого дослідження викликають інтерес у плані практичних рекомендацій праці військових педагогів А. Галімова, О. Діденка, Д. Іщенко, О. Ставицького, О. Торічного. Але розробленню методик, що сприяють формуванню фахових командирських компетентностей, не дивлячись на їх актуальність, не було приділено достатньої уваги.

Запропонована методика базується на сучасних психолого-педагогічних теоріях: теорії професійного становлення особистості в системі вищої освіти (В. Адольф, В. Кагерманьян, В. Краєвський, І. Лернер та ін.); соціально-педагогічних положеннях щодо ролі соціального середовища в розвитку особистості (А. Мудрик, В. Петрищев, М. Шилов та ін.); теоретико-методологічній концепції педагогічної освіти (Л. Веретенников, А. Вербицький, В. Данильченко, В. Кузовльов, В. Опушкін, А. Петров, В. Симонов, В. Сластьонін та ін.); теорії проблемного навчання; оптимізації процесу навчання; системної організації навчання; керування процесом навчання).

Метою статті є обґрунтування методики формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. При розробленні методики формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін враховувалися результати попереднього теоретичного пошуку. За результатами аналізу наукових праць з проблеми та проведеного дослідження встановлено, що до загальновійськових навчальних дисциплін, які мають значний вплив на формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників, належать «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування» та «Стройова підготовка».

Метою вивчення навчальної дисципліни «Стройова підготовка» є підготовка офіцера Державної прикордонної служби України, який має

відмінний стройовий вишкіл, здатний впевнено керувати строями підрозділу та організовувати навчання підлеглих зі стройової підготовки.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Стройова підготовка» є підготовка офіцера Державної прикордонної служби України, який має відмінний стройовий вишкіл, здатний впевнено керувати строями відділення, взводу та організовувати навчання підлеглих зі стройової підготовки.

Пропонована методика формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін отримала назву «Школа молодого командира».

Виходячи із розуміння методики як сукупності різноманітних методів, а також способів і прийомів навчання курсантів, за результатами аналізу наукової літератури [1, с. 82-83] до компонентів методики формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін нами було віднесено цільовий, організаційний, змістовий та результативний компоненти.

Цільовий компонент методики формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін відображається в меті вивчення цих дисциплін та реалізується через вирішення завдань освітнього процесу. Цей компонент методики забезпечує ефективне отримання очікуваного результату – зростання рівня сформованості фахових командирських компетентностей. Оскільки у структурі зазначених компетентностей нами виділені три складові (лідерські, організаторські та комунікативні компетенції), процес формування цих компетентностей передбачає завдання щодо формування кожної з його складових.

Організаційний компонент методики являє собою сукупність педагогічних умов, обґрунтованих у підрозділі 2.3 (використання можливостей загальновійськових дисциплін у розвитку мотивації курсантів до формування фахових командирських компетентностей; активізація самовдосконалення фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників засобами інтерактивних методів вивчення загальновійськових дисциплін; моніторинг процесу формування фахових командирських компетентностей).

Змістовий компонент методики охоплює комплекс форм, методів і прийомів організації формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників відповідно до завдань педагогічного експерименту. Під час експериментального навчання форми, методи та прийоми використовувались комплексно, хоча завдання щодо формування кожної складової фахових командирських компетентностей мають свою специфіку.

Результативний компонент методики формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін являє собою опис очікуваного результату впровадження визначених педагогічних умов в освітній процес курсантів експериментальної групи на підставі визначення критеріїв і показників сформованос-

ті зазначеного феномену (підрозділ 2.1). Шляхом якісної та кількісної оцінки відповідності результативного компоненту очікуваному результату дослідження визначалась ефективність педагогічних умов.

Результати аналізу наукової літератури [1-3] дали можливість виділити концептуальні підходи до обґрунтування методики формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін «Школа молодого командира».

Основою методики є суб'єкт-суб'єктна форма взаємовідносин усіх учасників освітнього процесу, що передбачає мотивовану діяльність курсанта як суб'єкта вдосконалення своїх лідерських, організаторських та комунікативних якостей, формування відповідних фахових командирських компетентностей. Аналіз психолого-педагогічних досліджень, присвячених проблематиці професійного самовдосконалення особистості (О. Гнидюк, К. Єльніцький, В. Крижка, С. Миропольський, Є. Павлютенков, О. Прокопова та ін.) засвідчив, що особистісно-професійне становлення фахівців різних галузей загалом і формування їх фахових компетентностей, зокрема, неможливе без суб'єктної активності, спрямованої на власний розвиток.

Оскільки формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників відбувається у процесі вивчення загальновійськових дисциплін, зміст методики «Школа молодого командира» залежить від дії законів професійної дидактики. Як вважають сучасні військові педагоги, закони професійної дидактики – це її об'єктивні, внутрішні, суттєві та відносно стійкі зв'язки, які виявляються під час організації та проведення освітнього процесу. У цих законах відображається сутність дидактичного процесу [2, с. 23]. Тому їх знання допомагає обґрунтовано визначати зміст навчання майбутніх офіцерів-прикордонників, правильно окреслювати шляхи та засоби освітньої діяльності, уникати шаблонного підходу, творчо організовувати та проводити навчальні заняття з загальновійськових дисциплін.

Науковці зазначають, що під час створення дидактичних систем педагогам необхідно орієнтуватися не на окремі принципи навчання, а на їх систему і розглядати її як сукупність конкретних рекомендацій [3, с. 282].

Нам імпонує наукова позиція О. Старчука, який, виділяє три напрями формування фізичної готовності курсантів під час професійної підготовки: виховний, навчальний та контрольний [1, с. 84] і вказує, що у структуру навчальних занять обов'язково повинні входити усі три зазначені напрями. Вважаємо за доцільне виділити такі напрями формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін:

– виховний (формування фахових командирських компетентностей за мотиваційно-пізнавальним критерієм) – тренінги професійної мотивації, тренінг особистісного зростання, створення ситуації успіху, переконавання, приклад, заохочення, бесіда, змагання;

– навчальний (формування фахових командирських компетентностей за когнітивним критерієм) – лекція, інструктаж, пояснення, розповідь, демонстрація, вправа, практична робота, гра, самоосвіта, самостійна робота, стажування;

– діагностичний (формування фахових командирських компетентностей за діяльнісно-поведінковим критерієм) – тестування, анкетування, опитування, бесіда, рейтинговий контроль, самоконтроль, інтегральне оцінювання, компетентні оцінки, незалежні характеристики, залік, екзамен.

Під час вивчення загальновійськових дисциплін використовують різні методи, але з їх загального набору треба обирати ті, які найповніше сприяють вирішенню конкретного завдання – формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників.

Щодо методів, які використовувались під час експериментального навчання, то це – методи, що належать до різних груп. Перша група – методи навчання за джерелом передачі й сприйняття інформації: словесні, наочні, практичні, відео метод тощо. Серед словесних методів найбільш дієвим щодо формування фахових командирських компетентностей є розповідь, бесіда, лекція. Серед наочних – демонстрація. Важливу роль відіграє відеометод, який з'явився у зв'язку з інтенсивним проникненням в освітній процес нових джерел екранної передачі інформації – проєкторів, навчального телебачення, мультимедійних систем. Він базується переважно на наочному сприйманні інформації. Проте кіноекран і телевізор слабо стимулюють розвиток абстрактного мислення та самостійності. Потрібні спеціальні завдання, вправи зі сприймання і запам'ятовування наочної інформації, розвитку мислення. Проте, відеоматеріал на заняттях із загальновійськових дисциплін сприяє засвоєнню курсантами повної та достовірної інформації, що стосується командирської діяльності, засвоєнню алгоритмів виконання різних видів діяльності, використанню відео документів, раціональному використанню навчального часу, підвищенню результативності освітньої діяльності. Відеометод доповнює метод показу (кінофільмів, телепередач, у ході яких демонструються дії прикордонних нарядів у тих чи інших обставинах, демонструється методика навчання, показ шляхів досягнення необхідних результатів у підготовці курсантів). Серед практичних методів дієвими щодо формування фахових командирських компетентностей є: метод вправ (осмислене багатократне, послідовно ускладнене повторення визначених прийомів та дій.), навчальна робота (застосування отриманих знань при вирішенні практичних завдань, уміння використовувати теорію на практиці). Цей метод сприяє поглибленню отриманих знань, умінь, стимулюванню пізнавальної діяльності, дозволяє провести контроль і корекцію.

Друга група – за логікою передачі та сприймання навчальної інформації – поділяється на індуктивні та дедуктивні методи.

Індуктивний метод (від лат. Inductio – зведення) – форма умовиводу, де на підставі знання про окреме робиться висновок про загальне. Індуктивний метод навчання забезпечує перехід від одиночного до загального висновку. Висно-

вки, одержані внаслідок безпосереднього зв'язку з фактами, є переконливими, доказовими, доступними і зрозумілими. Індуктивний метод вчить курсантів виявляти причинно-наслідкові залежності, висувати проблеми і долати суперечності, що виникають у процесі вирішення проблеми, тобто сприяє розвитку творчого мислення [2]. Використовувався, переважно, для формування організаторських та комунікативних компетенцій.

Дедуктивний метод (від лат. deductio – виведення) – перехід від загального до окремого – забезпечує систематичний і стрункий виклад навчального матеріалу, тісний взаємозв'язок елементів знання в його системі: уміння виводити одні знання з інших, зв'язувати їх, абстрагуючись від конкретного змісту, застосовувати здобуті знання в оперативно-службовій діяльності. Цей метод звільняє освітній процес від надмірної фактології, великої кількості прикладів. Використовувався, переважно, для формування лідерських, частково – організаторських, компетенцій.

Третя група – класифікація методів за рівнем самостійності пізнавальної діяльності, якого досягають курсанти, працюючи за запропонованою схемою вивчення загальновійськових дисциплін. Методи: репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідний.

Репродуктивний метод (ре + лат. productio – відтворення) – відтворення готових зразків. Він забезпечує можливість передачі значного обсягу знань, умінь у стислий термін і з невеликими витратами зусиль. Але пізнавальна діяльність, активізована викладачем, призводить лише до запам'ятовування готових знань і подальшого їх безпосереднього відтворення, яке може бути й неусвідомленим. Проте репродуктивна діяльність передуює творчій, тому ігнорувати її у навчанні не слід, як і не слід занадто захоплюватися нею. Репродуктивний метод повинен поєднуватися з іншими методами.

Метод проблемного викладу знань є перехідним від виконавчої до творчої діяльності. Метод має такі ознаки:

викладач показує шлях дослідження проблеми, розкриваючи її вирішення з початку до кінця; слухачі, спостерігаючи за ходом міркувань, одержують приклад вирішення пізнавальних труднощів;

викладач загострює суперечності між раніше здобутими знаннями і новими фактами, процесами, які слухачі спостерігають;

слухач не в змозі пояснити ці факти, процеси через брак наявних у нього знань. Виникає потреба в нових знаннях, яку він прагне задовольнити; слухач використовує способи вирішення проблем у власній пошуковій роботі, виявляючи при цьому активність і самостійність власної думки в межах формально-логічного мислення.

Частково-пошуковий (евристичний) метод має такі характерні ознаки:

знання курсантам не пропонуються в «готовому» вигляді, їх потрібно здобувати самостійно; викладач організовує не повідомлення чи виклад нових знань, а пошук їх за допомогою різноманітних засобів;

курсанти під керівництвом викладача самостійно мислять, вирішують пізнавальні завдання, які виникають, створюють і вирішують проблем-

ні ситуації, аналізують, порівнюють, узагальнюють, роблять висновки тощо, у результаті чого у них формуються усвідомлені міцні знання.

Отже, частину знань повідомляє викладач, частину курсанти здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені питання чи вирішуючи проблемні завдання. Звідси метод одержав назву частково-пошукового.

Дослідний метод зводиться до такого:

викладач разом зі курсантами формує проблему, вирішенню якої присвячується проміжок навчального часу;

курсанти самостійно здобувають знання у процесі вирішення (дослідження) проблеми, порівняння різних варіантів одержаних відповідей.

Із поняттям «метод навчання» тісно пов'язане поняття «прийому навчання» як складової частини методу, діалектично пов'язаною з ним, що в конкретних ситуаціях може бути і методом, і прийомом навчання [4, с. 74]. Так для того, щоб забезпечити виникнення позитивних емоцій щодо освітньої діяльності, підключити глибокі внутрішні переживання особистості курсанта, викладачі застосовують різні прийоми: створення ситуації новизни, актуальності, морального переживання, цікавості, подиву, образності та ін.

У ході дослідження виявлено залежність формування фахових командирських компетентностей від вибору форм організації освітнього процесу. Поняття «форма» (від лат. forma – зовнішній, устрій) трактується як зовнішній вигляд, тип, структура чогось. У навчанні – це його конструкція, обумовлена змістом, методами, прийомами та засобами діяльності суб'єктів навчання.

Форми навчання забезпечують зовнішні та внутрішні організаційні умови, надають видам занять своєрідності, посилюють їх дієвість, особливо коли один і той же метод у різних формах виявляється по-різному.

Загальні форми навчання особового складу можна поділити на три групи:

навчально-планові (теоретичні, практичні), тренувальні заняття, вправи, комплексні заняття, самостійна робота;

службово-планові (навчально-методичні збори, інструкторсько-методичні збори, парко-господарські дні та дні регламентних робіт);

позапланові (позааудиторні) – гуртки, школи передового досвіду, спортивні секції, конкурси, вікторини тощо [2, с. 58].

Крім того, як форма застосовується «індивідуалізація» навчання, групове навчання.

Специфічними формами навчання прикордонників є: заняття зі старшими прикордонних нарядів. Оскільки навчальні завдання пов'язані між собою, форми навчання курсантів використовуються у визначеній послідовності. Практичні заняття, як правило, організуються та проводяться лише після теоретичних занять.

Різновидами теоретичних занять є лекції, семінари, класно-групові заняття, бесіди, заняття типу уроку, лабораторні роботи у спеціально обладнаних класах, самопідготовка, консультації, додаткові заняття з відстаючими. Вони забезпечують, перш за все, теоретичну підготовку курсантів, засвоєння ними теоретичних основ організації та здійснення командирської діяльності офіцера у процесі оперативно-службової діяльності.

Підвищення ефективності теоретичних занять залежить:

від уміння методично грамотно побудувати структуру заняття з урахуванням основних цілей та логіки навчальної роботи;

здатності зацікавити прикордонників до активної, усвідомленої діяльності;

уміння гнучко поєднувати індивідуальну і колективну роботу підлеглих;

плановості, організаційної чіткості, високої дисципліни курсантів.

Практичні заняття (стройові, заняття на вогневих позиціях, на плацу, на спортивних майданчиках) проводяться з метою вдосконалення практичної підготовки курсантів щодо оволодіння спеціальною технікою та зброєю, удосконалення способів виконання службових прийомів і дій в різноманітних нарядах, видах оперативно-службової діяльності і у різних ситуаціях на кордоні. Наближення навчання до умов охорони державного кордону досягається шляхом створення відповідного оперативно-тактичного фону, а також морального та фізичного напруження в діях прикордонників.

Тренувальні заняття включають усі комплексні та спеціальні тренування: фізичні, стройові, штабні, стрілецькі, із захисту від засобів масового знищення, дії за сигналами «Тривога», «Навчальний збір» тощо. Вони проводяться згідно зі спеціальним графіком чи за розкладом занять на спортивному, вогневому, прикордонному майданчику, стрільбищі, дільниці кордону, пункті пропуску, у спеціально обладнаних класах. Призначення тренувальних занять – вдосконалити у курсантів командирські навички оперативно-службової роботи, допомогати постійному згуртуванню підрозділів. Тренування поділяються: за призначенням (стрілецькі, виконання різного виду нормативів), за складом (індивідуальні та групові), за організацією роботи (під керівництвом чи самостійно).

Комплексне заняття є основною формою злагодження дій прикордонних нарядів, підрозділів, які безпосередньо охороняють кордон. З метою формування в особового складу високих моральних якостей та психологічної стійкості комплексні практичні заняття повинні проводитись у реальній обстановці, у тій же послідовності, що є характерною для службових дій з охорони кордону.

Службово-планові форми навчання, такі як парко-господарські дні, інженерні дні, дні регламентних робіт, проводяться з метою підтримки спеціальної техніки та інженерно-технічних споруд, зброї у постійній готовності.

Висновки. Отже, запропонована методика «Школа молодого командира» передбачає використання різноманітних форм, методів та прийомів навчання у процесі вивчення загальновійськових дисциплін з метою формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників. Лише взяті в єдності, у розумному співвідношенні вони дозволяють успішно проводити формування зазначеного феномену. **Перспективу** подальших наукових пошуків становить детальніше дослідження форм та прийомів, що застосовуються у методиці формування фахових командирських компетентностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення загальновійськових дисциплін.

Список літератури:

1. Старчук О.О. Методика формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності: дис. дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.04 / Старчук Олександр Олександрович. – Хмельницький, 2011. – 199 с.
2. Педагогічні основи навчально-виховного процесу в Державній прикордонній службі України: навчальний посібник / Д.В. Іщенко, В.В. Райко, Ю.І. Сердюк, А.Ф. Філіпов. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ. – 2005. – 146 с.
3. Ягупов В.В. Педагогіка: навчальний посібник / В.В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.
4. Хорев І.О. Дидактика вищої військової школи: навч. посіб. / І.О. Хорев. – К.: НАОУ, 2004. – 160 с.

Мирошніченко А.А.

Национальная академия Государственной пограничной службы Украины
имени Богдана Хмельницкого

МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМАНДИРСКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ-ПОГРАНИЧНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ОБЩЕВОЙСКОВЫХ ДИСЦИПЛИН

Аннотация

Статья посвящена характеристике и обоснованию методики формирования профессиональных командирских компетентностей будущих офицеров-пограничников в процессе изучения общевоинских дисциплин. Предложенная методика базируется на современных психолого-педагогических теориях: теории профессионального становления личности в системе высшего образования, социально-педагогических положениях о роли социальной среды в развитии личности, теоретико-методологической концепции педагогического образования, теории проблемного обучения, оптимизации процесса обучения, системной организации обучения). По результатам анализа научных работ по проблеме и проведенного исследования установлено, что к общевоинским учебным дисциплинам, которые оказывают существенное влияние на формирование профессиональных командирских компетентностей будущих офицеров-пограничников, принадлежат «Уставы Вооруженных Сил Украины и их практическое применение» и «Строевая подготовка». Предлагаемая методика получила название «Школа молодого командира». Автором выделены следующие направления формирования профессиональных командирских компетентностей будущих офицеров-пограничников в процессе изучения общевоинских дисциплин: воспитательный (формирование профессиональных командирских компетенций по мотивационно-познавательному критерию) учебный (формирование профессиональных командирских компетенций по когнитивному критерию); диагностический (формирование профессиональных командирских компетенций по деятельностно-поведенческому критерию). Предложенная методика предусматривает использование разнообразных форм, методов и приемов обучения. Основой методики является субъект-субъектная форма взаимоотношений всех участников образовательного процесса, предусматривает целевую деятельность курсанта как субъекта формирования лидерских, организаторских и коммуникативных профессиональных командирских компетенций.

Ключевые слова: методика, методы обучения, формы обучения, приемы обучения, будущие офицеры-пограничники, профессиональные командирские компетентности.

Miroshnichenko A.A.

National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine
named after Bohdan Khmelnytsky

METHOD OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMMANDARY COMPETENCIES OF FUTURE OFFICERS-BORDERS IN THE STUDY OF THE GENERAL DISCIPLINES

Summary

The article is devoted to the characterization and substantiation of the methodology for the formation of professional commander competences of future officers-border guards in the process of studying general-military disciplines. The proposed methodology is based on modern psychological and pedagogical theories: the theory of professional formation of the person in the system of higher education, socio-pedagogical positions on the role of the social environment in the development of the individual, the theoretical and methodological concept of pedagogical education, the theory of problem learning, the optimization of the learning process, the systematic organization of education). According to the results of the analysis of scientific works on the problem and the conducted research, it has been established that common military educational disciplines, which have a significant influence on the formation of professional commander competences of future border guards officers, include the «Statutes of the Armed Forces of Ukraine and their practical application» and «Story Training». The proposed methodology was called «School of the Young Commander». The author highlights the following areas for the formation of professional commander competences of future officers-border guards in the process of studying general-military disciplines: educational (formation of professional commander competencies by motivational-cognitive criteria); Educational (formation of professional commander competencies according to the cognitive criterion); Diagnostic (formation of professional commander competencies by activity-behavioral criterion). The proposed method involves the use of various forms, methods and teaching methods. The basis of the methodology is the subject-subject form of the relationship of all participants in the educational process, which involves the motivated activity of the cadet as a subject of formation of leadership, organizational and communicative professional commander competencies.

Keywords: methodology, methods of training, forms of training, methods of training, future officers-border guards, professional commander competencies.